

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Episcopi Cardinalis Albanensis,
Seraph. Doctoris Ecclesiae, Speculum Disciplinae, Et
Profectus Religiosorum: Libelli ad pietatem vtilissimi**

**Bernardus <de Bessa>
Bonaventura <Heiliger>**

Antverpiæ, 1591

Quando bona nostra & mala ostendere debemus vel occultare. Cap. X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53148)

Superbia
præpedit
bona ma-
jora.

Isa. 4. 6

Gloria
umbra.

tium præcipuè impedit nos, ne maiora bona à Deo accipiamus (cùm ipse sit largissimus & desiderat multum communicare nobis de bonis suis, quia valde diligit nos) dum aut indignos nos reddit superbię reatus, gratia Dei: aut si plus daret nobis, extolleremur, aut ingrati efficeremur, aut non dignè in gratia operaremur, & sic grauioris peccati rei efficeremur. Vnde sæpe magis est clementię parentis Domini, negare ampliora gratiæ dona quàm irascientis. Deus superbis resistit, quasi suę potentiæ rebellibus, humilibus autem dat gratiam, à quibus per tumorem elationis non destitit gratia, quam eis infundit. Superbia etiam perdit in nobis merita bonorum operum, quę pro humano favore fecimus. Et sæpe superbia sumit pallium humilitatis & mulę suę, vt sub nomine eius gloriam callidè acquirat: vt quia captatio glorię non habet gloriam, sicut fugiendo eam assequatur, quę sicut umbra sequitur fugientem & fugit insequentem.

*Quando bona nostra & mala ostendere
debemus vel occultare.*

CAP. X.

NO T A, quòd bona debemus quandoque hominibus ostendere, & aliquando occultare: similiter mala nostra aliquando aperire, aliquando celare. Bona nostra ad quę tenemur ex præcepto Dei vel Ecclesię, vel ad quę ex manifesto voto astringimur, debemus omnibus ostendere, vt fidem, charitatem, iustitiam, veritatem, castitatem, obedientiam, & contemptum mundanorum. Quę si homines in nobis non viderent, cùm sciant nos ad ea teneri, scandalizarentur & reputarent nos præ-

uari-

naricatores voti nostri. De huiusmodi dicitur: Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est. Aliquâdo verò nostra bona occultare debemus, quæ specialiter accepimus, ut gratiam internæ deuotionis, vel quæ possunt nobis singularem laudem parere, ut singularis abstinentia, & vigiliæ, & orationes, & eleemosynæ, ad quæ non tenemur. De quibus Dominus docet in sermone habito in monte. Similiter mala nostra quandoque abscondere debemus, ne quis scandalizeretur de nobis, vel sumat malum exemplum imitandi in similibus. Vnde dupliciter peccant qui aperte peccant: quia & Deum offendunt, & proximo fodiunt foueam quam incidat per malum exemplum. Si autem sine culpa nostra vel specie mala, aliquis ex sua malicia suspicatur mala de nobis, & non vult recipere excusationem nostram, tunc habeamus patientiam, sicut Christus tacuit, de maleis in passione sua ex inuidia accusatus. Dixit enim: Si vobis dixero, non crederis mihi. Aliquando mala nostra aperire nudè debemus, scilicet in confessione priuata de priuatis, & in manifesta de manifestis, ut in visitationibus & redargutionibus. Imperfectiones quoque nostras non debemus erubescere confiteri, & defectus virtutum; ne quis existimet nos supra id quod videt in nobis. Si autem in bono opere vana gloria pulsat nos, non acquiescamus ei, nec tamen bonum opus dimittamus, maximè si sit vtile & necessarium. Sæpè etiam putamus nos laudari pro aliquo dicto vel facto, quod fortè alij non aduertunt: quia sicut nos non omnia pensamus quæ circa eos fiunt, ita nec ipsi omnia attendunt quæ nos facimus. Aliquando verò despiciunt nos potius quàm laudant, maximè

Mat. 9. 17

Mat. 5. 6

modi in

Dupliciter peccat, qui publice peccat.

Luc. 23. 67.

si in

Bonum propter vanam gloriam non omittendum.

si in aliquo deprehendit nos appetere laudem pro his quæ fecimus. Et si forte adulentur nobis in facie, sicut est consuetudo leuibus hominibus ad placitum cuique loqui, tum contra tales sagittas vanæ gloriæ non tam indigemus fortiter pugnare, quam prudenter eas manu consilij abigere, sicut muscas leues flagello remouemus. Appetitus etiam commodi vel delectationis datus fuit homini vt desideraret summam delectationem quæ est in Deo: & summam beatitudinem, & quietem, & impassibilitatē: & vt delectaretur in habitis, vt felicior esset: quia onerosæ sunt deliciae sine delectatione. & quanto delectatio auidior est, tanto deliciae iucundiores sunt. Nunc autem appetitus ille deliciarum spiritualium ex peccato mutatus est in carnales delicias, vt appetat ea in quibus sensualitas delectatur, quæ est concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Concupiscentia carnis diffundit se in luxuriam, & mollitiē vestium, & quietem carnis, & somnolentiam; quæ omnia spectant ad sensum tactus. Item ad gulam, quæ est delectatio gustus. item ad aliorū sensuum delectationes, vt audire carnaliter delectantia & odorari. Concupiscentia oculorum quærit videre pulchra, & habere pretiosa: & ita generatur auaritia ex omnibus his. Ex superbia vitæ generatur auaritia: quia ad hoc quærit ditari vt amplius honoretur. Ex concupiscentia carnis generatur auaritia: quia ad hoc vult ditari vt voluptuosius epuletur & luxurietur, ac commodius viuat absque sollicitudine defectus. *Prime Ioan. 2.* Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Ex concupiscentia oculorum etiam auaritia generatur, quia vt videat pulchra, & habeat ad libitum in qui-

Appetitus delectationis quæritur sum homini datus.

2. 16. 2. 16

Auaritia vnde in nobis generetur.

quibus delectetur, desiderat aurum, argētum, gemmas, vestes, agros, terras, familias, spectacula, & similia. Dederat tamen homini corpus Deus & spiritū rationalē, & cōcesserat ei delectari etiā in sensibilibus, sed ordinatē, moderatē & honestē: vt per sensuum delectationem sursum moueretur, & promoueretur ad spiritualiū cognitionum delectationē & fruitionē: vt appeteret coitū honestē & sine vitiosa libidine, congruo tempore ad generandum filios, qui æternæ beatitudinis participes essent. vt appeteret cibū & potum pro sustentatione naturæ, & alia quibus indigebat. Sed dissipato ordine conditæ naturæ a Deo, per peccatum omnia modo peruersa sunt, & ad sensuales delectationes dilapsa: quas cū timeret perdere, tristatur & irascitur; quas cū non habet pro libitu, rædio afficitur: & illos quos credit sibi fore impedimento ne adipiscatur quæ cupit, vel per quos timeret se amittere quæ diligit, odit: & illis quos videt habere quæ cupit, inuidet: quod quamdiu alius habet, oportet eum carere. Et sic oritur inuidia, cui annexum est odium vitiosum. Itæ etiam oritur ira, sic etiam oritur aecidia, habens ex vno latere annexam tristitiam, ex altero torporem dissolutionis & pigritiæ. Omnia verò vitia & peccata ex vno fonte oriuntur, id est, superbia: & ex duobus riuulis deriuantur, scilicet malo amore & malo timore: & triplex fomentum accendit ea, scilicet concupiscentia carnis, cōcupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Ista sunt quasi materia & occasio homini ad tentationem, quæ mundus proponit nobis: scilicet honores, diuitiæ, & voluptates.

L 5

De:

Peccati
origo.